

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ПРАКТИКУМ-СТАЖУВАННЯ ЗА ПРОФІЛЕМ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Луцьк –2026

Практикум стажування за профілем майбутньої професії / Укл. С. Б. Мудрик, Н. Г. Денисенко, О. П. Митчик, І. С. Кліш, М. С. Мороз, Л. Є. Северіна [Електронне видання]. Луцьк: КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2026. 20 с.

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів вищої освіти з метою надання інструктивної підтримки під час проходження переддипломної практики (практикуму-стажування). Методичні рекомендації розкривають основні цілі та завдання стажування, що спрямоване на розвиток професійних компетентностей майбутнього вчителя у реальних умовах освітнього процесу. Детально містять вимоги до організації навчально-виховної, спортивно-масової та оздоровчої роботи з учнями різних вікових категорій. Приділено увагу алгоритму планування уроків фізичної культури, розробці планів-конспектів та проведенню позакласних заходів. У рекомендаціях систематизовано вимоги до ведення звітної документації: щоденника практики, аналітичних звітів, характеристик та психолого-педагогічних спостережень.

Методичні рекомендації допоможуть студентам ефективно адаптуватися до професійного середовища, опанувати сучасні методики викладання та підготуватися до самостійної педагогічної діяльності. Методичні вказівки відповідають чинним освітнім стандартам та вимогам кредитно-модульної системи навчання.

Укладачі:

- С. Б. Мудрик,** кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.
- Н. Г. Денисенко,** доктор педагогічних наук, декан факультету початкової освіти та фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради
- О. П. Митчик,** кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради.
- І. С. Кліш,** кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, Доцент кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської
- М. С. Мороз,** доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської
- Л. Є. Северіна,** викладач кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської

Рецензенти:

- О. А. Іщук** кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фітнесу та цмклічних видів спорту, факультету фізичної культури Волинського національного університету ім. Лесі Українки
- О. Л. Дишко** кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської

Розглянуто на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол № 6 від 12.01.2026 р.)

Друкується за ухвалою Вченої ради факультету початкової освіти та фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол № 8 від 20.01.2026 р.)

ЗМІСТ

Передмова	4
Мета та завдання практикуму-стажування за профілем майбутньої професії	5
Критерії оцінки роботи студента-практиканта	6
Вимоги до навчально-виховної роботи	7
Обов'язки та права студента практиканта	8
Пам'ятка для практиканта	8
Зміст практики	10
Рекомендації щодо створення безбар'єрного та інклюзивного середовища в НУШ	11
Вимоги до інклюзивного навчання	12
Педагогічні вимоги щодо підготовки, організації та проведення уроку з фізичної культури	13
Помилкові дії щодо підготовки, організації та проведення уроку з фізичної культури	14
Педагогічні вимоги щодо в допомоги з підготовки, організації та проведення спортивно-оздоровчих заходів	15
Помилкові дії щодо в допомоги з підготовки, організації та проведення спортивно-оздоровчих заходів	16
Систематизація документації студента-практиканта	17
Оформлення щоденника практиканта	18
Література	19

ПЕРЕДМОВА

Сучасна трансформація національної системи освіти в Україні та впровадження концепції «Нової української школи» висувають високі вимоги до фахової підготовки вчителів фізичної культури. Професійна компетентність майбутнього педагога формується не лише у навчальних аудиторіях, а й безпосередньо у практичній діяльності, де теоретичні знання трансформуються у дієві вміння та навички. Переддипломна практика (практикум-стажування) виступає завершальним акордом практичної підготовки бакалавра.

Переддипломна практика є логічним продовженням попередніх етапів навчання та спрямована на повну адаптацію студента до умов реального освітнього середовища. Під час проходження практики майбутній фахівець має можливість не просто спостерігати за роботою досвідчених колег, а повноцінно виконувати функції вчителя фізичної культури, класного керівника та організатора спортивно-масової роботи. Це період випробування на професійну придатність, час для самоаналізу та визначення власного педагогічного стилю, що базується на гуманістичному підході та здоров'язберезувальних технологіях.

Запропоновані методичні рекомендації покликані надати студенту чіткий орієнтир у багатогранній структурі переддипломної практики. Актуальність видання зумовлена необхідністю уніфікації вимог до проходження стажування в умовах дистанційного, змішаного та очного навчання, що є викликом сучасного сьогодні. У окреслено коло обов'язків студента-практиканта: від планування навчального матеріалу та розробки інноваційних конспектів уроків до проведення змістовного фізкультурно-оздоровчого дозвілля у позаурочний час.

Особливий акцент у рекомендаціях зроблено на методиці проведення уроків із використанням сучасного інвентарю та інтерактивних методів навчання, що сприяють підвищенню мотивації школярів до занять спортом. Видання містить вичерпні інструкції щодо ведення шкільної документації, оформлення журналів та складання звітної документації за результатами практики. Автори приділили значну увагу психологічному аспекту взаємодії вчителя з учнями, наголошуючи на важливості створення безпечного та інклюзивного освітнього простору, де кожна дитина може реалізувати свій руховий потенціал.

Методичні вказівки також слугуватимуть інструментом контролю та підтримки для керівників практики від закладів вищої освіти та стейкхолдерів (директорів шкіл, вчителів-методистів). Чітко визначені критерії оцінювання дозволяють об'єктивно визначити рівень сформованості професійних компетентностей студента: від здатності моделювати складні рухові дії до вміння оперативно приймати рішення в нестандартних педагогічних ситуаціях.

Використання цих рекомендацій забезпечить системність підходу до проходження стажування, допоможе студенту уникнути типових помилок та закладе міцний фундамент для успішного захисту кваліфікаційної роботи і подальшого працевлаштування за фахом. Сподіваємося, що цей посібник стане надійним помічником у вашому професійному становленні як сучасного вчителя фізичної культури – лідера, наставника та популяризатора здорового способу життя серед молоді.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКУМУ-СТАЖУВАННЯ ЗА ПРОФІЛКМ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

Мета практики

Мета переддипломної практики (практикуму-стажування) для студентів спеціальності «Середня освіта (Фізична культура)» є комплексною та полягає у повній професійній адаптації студента до ролі вчителя фізичної культури та набутті досвіду самостійної педагогічної діяльності.

Стратегічні напрямки мети:

Стратегічні напрямки мети переддипломної практики (стажування) для майбутніх учителів фізичної культури визначають вектор переходу від студентського навчання до повноцінної професійної діяльності.

Основними стратегічними напрямками мети є:

Професійна ідентифікація та адаптація	Повне занурення у професійне середовище для прийняття ролі вчителя як суб'єкта освітнього процесу. Студент має адаптуватися до ритму роботи закладу освіти, корпоративної етики та виробити власний педагогічний стиль.
Формування методичної автономії	Перехід від копіювання чужих методик до здатності самостійно конструювати освітній процес. Це включає вміння трансформувати навчальну програму під конкретні умови школи, стан здоров'я учнів та наявну матеріальну базу.
Компетентнісний підхід у контексті НУШ	Реалізація стратегії Нової української школи, де фізична культура розглядається не як набір нормативів, а як засіб формування ключових компетентностей: вміння працювати в команді, лідерство, відповідальне ставлення до власного здоров'я та емоційний інтелект.
Цифровізація та інноваційність	Інтеграція сучасних технологій у фізичне виховання (використання фітнес-трекерів, мобільних додатків для моніторингу активності, ведення електронних журналів та створення цифрового контенту для дистанційного навчання).
Інклюзивна стратегія	Оволодіння стратегіями роботи з дітьми, які мають особливі освітні потреби. Навчитися застосовувати диференційований підхід, забезпечуючи рівний доступ до фізичної активності для кожного учня незалежно від рівня його фізичної підготовки чи стану здоров'я.
Дослідницько-аналітична стратегія	Використання практичного майданчика як бази для апробації результатів дипломного дослідження. Студент має проявити себе як вчитель-дослідник, здатний аналізувати ефективність впроваджуваних ним методів за допомогою педагогічного експерименту.
Здоров'язбережувальна стратегія	Утвердження вчителя фізичної культури як головного модератора здорового способу життя в громаді. Напрямок передбачає не лише проведення уроків, а й створення безпечного, психологічно комфортного та стимулюючого до активності середовища.

Резюме: Головна мета – сформувати у випускника готовність до самостійної роботи на посаді вчителя фізичної культури, що здатний забезпечити якісний освітній процес у сучасних умовах (включаючи вимоги НУШ та безпекові виклики).

Завдання практики:

Професійно-педагогічні	Планування освітньої роботи: самостійне розроблення календарно-тематичних планів та конспектів уроків для різних вікових груп (початкова, середня, старша школа). Проведення уроків різних типів: засвоєння нових знань, формування вмінь та навичок, контроль-заборговувальних занять. Організація позакласної фізкультурно-оздоровчої роботи: проведення спортивних секцій, змагань, «Веселих стартів» та днів здоров'я.
Методичні	Оволодіння методиками оцінювання навчальних досягнень учнів згідно з критеріями НУШ (Нової української школи) Вивчення та використання сучасних цифрових технологій та інноваційних методик викладання фізичної культури Проведення самоаналізу та критичної оцінки власних уроків, а також аналізу занять колег
Виховні та організаційні	Виконання обов'язків помічника класного керівника: проведення виховних годин, робота з батьками, формування ціннісного ставлення до здоров'я Забезпечення безпечних умов навчання: контроль за дотриманням техніки безпеки в спортзалі та на майданчиках Ведення шкільної документації: заповнення класних журналів (електронних та паперових), листків здоров'я
Дослідницькі	Збір та систематизація емпіричного матеріалу для написання випускової кваліфікаційної (дипломної) роботи Проведення педагогічного спостереження або експерименту за темою дослідження

Результатом виконання цих завдань є здатність студента повноцінно замінити штатного вчителя фізичної культури та продемонструвати повну готовність до самостійної роботи за фахом.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Практична робота з практикуму-стажування за профілем майбутньої професії у закладах загальної середньої освіти триває протягом шести тижнів. Оцінювання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Розподіл балів, які отримують студенти:

Проведення уроків згідно розкладу	Заліковий урок 1	Заліковий урок 2	Практична робота № 1	Практична робота № 2	Структура заходу	Допомога в проведенні спортивно-масового заходу	Ведення щоденника	Залік
20	10	10	5	5	10	10	10	30
Всього – 70 балів								30 балів
Всього – 100 балів								

ВИМОГИ ДО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Вимоги до навчально-виховної роботи під час переддипломної практики базуються на стандартах Нової української школи (НУШ), принципах дитиноцентризму та безпекових протоколах. Студент-практикант повинен забезпечити єдність процесів навчання, виховання та оздоровлення.

Вимоги до організації навчального процесу	Компетентнісний підхід	Урок має бути спрямований не лише на розвиток фізичних якостей, а й на формування ключових компетентностей (уміння працювати в команді, лідерство, відповідальність за власне здоров'я).
	Методична грамотність	Обов'язкова наявність детального плану-конспекту, затвердженого вчителем-наставником. Студент має володіти методами фронтальної, групової та індивідуальної роботи.
	Використання модульної системи	Проведення занять відповідно до обраних школою варіативних модулів (наприклад, бадмінтон, регбі-5, фризбі, гандбол тощо).
	Оцінювання	Здійснення формувального оцінювання, яке стимулює учня до прогресу, а не лише фіксує результат. Оцінюються зусилля, старанність та позитивна динаміка.
Вимоги до виховної складової	Національно-патріотичне виховання	Інтеграція елементів народних ігор, козацьких забав та виховання поваги до державних символів України під час спортивних свят.
	Дисципліна та етика	Дотримання педагогічного такту, недопущення будь-яких форм булінгу чи дискримінації. Студент має бути прикладом (зовнішній вигляд, культура мовлення, відсутність шкідливих звичок).
	Мотивація до ЗСЖ	Проведення роз'яснювальної роботи про користь ранкової гігієнічної гімнастики, загартовування та раціонального харчування.
Оздоровчі та безпекові вимоги	Безпека в пріоритеті	Беззаперечне дотримання інструкцій з охорони праці. У разі оголошення повітряної тривоги — негайне припинення уроку та організований перехід до укриття.
	Диференціація за станом здоров'я	Розподіл навантаження залежно від медичної групи учня. Постійний моніторинг зовнішніх ознак втоми (колір обличчя, дихання, пітливість).
	Гігієнічний контроль	Контроль за наявністю спортивної форми, провітрюванням залу та чистотою інвентарю.
Вимоги до інклюзивного навчання	Адаптація вправ	Вміння модифікувати правила ігор та технічні прийоми для активного залучення дітей з особливими освітніми потребами до загального процесу.
	Психологічний клімат	Створення атмосфери підтримки та взаємодопомоги, де кожен учень почуватиметься частиною колективу незалежно від рівня фізичної підготовки.
Позакласна виховна робота	Організація дозвілля	Студент зобов'язаний провести мінімум один масовий спортивний захід (фестиваль, естафети, олімпійський урок).
	Профорієнтація	Популяризація професії вчителя фізичної культури та залучення учнів до занять у позашкільних спортивних секціях.

ОБОВ'ЯЗКИ ТА ПРАВА СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Обов'язки	Права
Студент зобов'язаний повноцінно виконувати роль вчителя-стажера, що включає:	Студент має право на підтримку та ресурси, необхідні для фахового зростання:
<ul style="list-style-type: none"> • Дотримання внутрішнього розпорядку: Вчасно з'являтися в школу, дотримуватися графіка роботи, правил внутрішнього розпорядку школи та етичних норм поведінки вчителя. • Навчальна робота: Самостійно розробляти плани-конспекти уроків, погоджувати їх із вчителем-наставником та проводити заняття згідно з розкладом. • Забезпечення безпеки: Нести персональну відповідальність за життя та здоров'я учнів під час уроків та позакласних заходів, суворо дотримуватися правил техніки безпеки. • Виховна робота: Виконувати функції помічника класного керівника, проводити виховні години та допомагати в організації шкільних свят. • Ведення документації: Своєчасно заповнювати щоденник практики, готувати звітну документацію (плани, самоаналізи, характеристики) та надавати її на перевірку керівнику від кафедри. • Збереження майна: Дбайливо ставитися до спортивного інвентарю та обладнання закладу освіти. 	<ul style="list-style-type: none"> • Методична допомога: Отримувати консультації від вчителя-наставника, методиста кафедри та адміністрації школи щодо планування уроків та роботи з документацією. • Користування інфраструктурою: Безперешкодно використовувати спортивні зали, майданчики, бібліотеку, інтернет-ресурси та спортивний інвентар школи для проведення занять. • Відвідування занять колег: Бути присутнім на уроках фізичної культури та виховних заходах досвідчених учителів з метою вивчення передового педагогічного досвіду. • Творча ініціатива: Пропонувати та впроваджуватися власні методики навчання, нові види спортивних ігор або вправ (за погодженням із наставником). • Захист прав: Звертатися до керівництва практики або адміністрації закладу у разі виникнення конфліктних ситуацій чи порушення умов проходження стажування. • Ознайомлення з оцінкою: Отримувати фідбек про свою роботу та ознайомлюватися з характеристикою, яку складає школа за результатами практики.

Важливий аспект:

Студент-практикант **не має права** самостійно (без нагляду відповідальної особи закладу) залишати учнів у спортзалі або проводити травмонебезпечні вправи без попереднього інструктажу та страховки.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ПРАКТИКАНТА

Пам'ятка, яка допоможе студенту-практиканту успішно пройти стажування та зарекомендувати себе як професіонала.

Підготовка до виходу на практику	Зовнішній вигляд	Майте охайний спортивний костюм та чисте змінне взуття. Вчитель фізичної культури – це взірець для учнів.
	Документація	Перевірте наявність медичної книжки, щоденника практики та методичних рекомендацій від кафедри.
	Контакти	Запишіть контакти методиста від університету, вчителя-наставника та адміністрації школи.
Професійна етика та поведінка	Пунктуальність	Приходьте до школи за 15–20 хвилин до початку першого уроку.
	Дистанція	Дотримуйтесь педагогічного такту. Уникайте панібратства з учнями, звертайтеся до них на ім'я, але тримайте професійну дистанцію.
	Комунікація	Будьте доброзичливими з колегами та технічним персоналом. Ваша мета – стати частиною колективу.

Техніка безпеки (Золоте правило)	Жодної хвилини без нагляду	Ніколи не залишайте учнів самих у спортивному залі чи на майданчику.
	Перевірка інвентарю	Перед кожним уроком перевіряйте справність обладнання (кріплення перекладин, стан м'ячів, цілісність матів).
	Здоров'я учнів	Обов'язково ознайомтеся з «Листком здоров'я» класу. Знайте, хто з дітей звільнений, а хто в підготовчій групі.
Проведення уроку	Голос та свисток	Навчіться володіти голосом (не кричати, а говорити чітко) та правильно використовувати свисток для сигналів.
	Демонстрація	Кожну вправу показуйте особисто або залучайте підготовленого учня. Показ має бути технічно ідеальним.
	Таймінг	Чітко дотримуйтеся структури уроку (підготовча, основна, заключна частини). Не затягуйте гру, залишайте час на організоване завершення та перевдягання дітей.
Робота з документацією	Щоденний запис	Заповнюйте щоденник практики щовечора, поки свіжі враження. Фіксуйте не лише тему уроку, а й успіхи чи труднощі.
	Затвердження планів	Конспект уроку має бути підписаний вчителем-наставником до початку заняття.
Позакласна робота	Проявляйте ініціативу: запропонуйте організувати змагання між класами, допоможіть у суддівстві або в оформленні спортивного куточка.	
Самоаналіз	Після кожного уроку запитуйте себе: "Що пройшло вдало?", "Де я втратив контроль над класом?", "Чи досягнута мета уроку?". Це допоможе вам підготувати якісний звіт.	

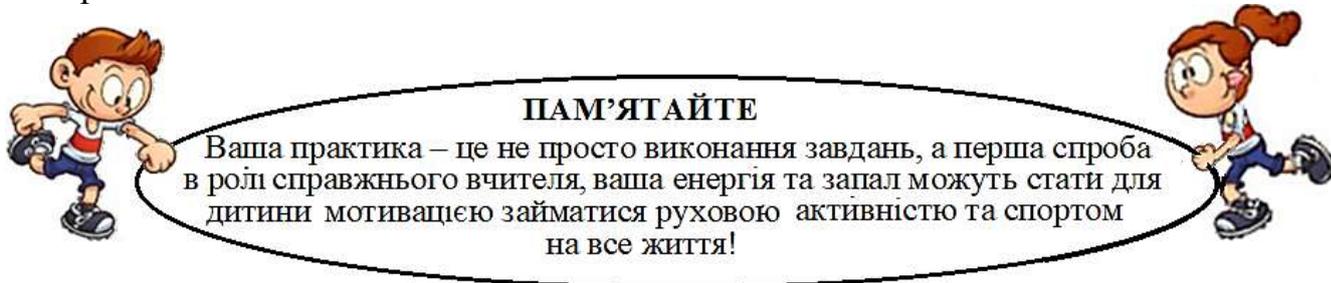
ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

Під час проходження педагогічної практики в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) студенту-практиканту **суворо забороняється:**

- **Залишати учнів без нагляду:** Не можна залишати дітей наодинці в спортивному залі, на майданчику, у роздягальнях або під час виконання фізичних вправ.
- **Допускати учнів до занять без медичного допуску:** Заборонено залучати до фізичних навантажень дітей, які не пройшли медичний огляд або мають протипоказання, без урахування їхньої групи здоров'я (основна, підготовча, спеціальна).
- **Використовувати несправний інвентар:** Не можна проводити заняття, якщо обладнання або спортивні снаряди пошкоджені чи не закріплені належним чином.
- **Самовільно змінювати програму:** Заборонено відходити від затвердженого плану-конспекту уроку без погодження з вчителем-наставником, особливо в частині навантажень.
- **Порушувати техніку безпеки:** Не можна дозволяти учням виконувати складні вправи (гімнастичні стрибки, вправи на снарядах) без страховки та належної підготовки.
- **Застосовувати фізичне або психологічне насильство:** Заборонено кричати на учнів, принижувати їхню гідність або використовувати фізичні покарання як засіб дисципліни.
- **Порушувати правила етики:** Не допускається куріння, вживання алкоголю, нецензурна лексика або перебування у неналежному спортивному вигляді на території закладу.

- **Використовувати мобільні пристрої в особистих цілях:** Під час проведення уроку заборонено відволікатися на гаджети, якщо це не стосується навчального процесу (наприклад, використання таймера).

Студент несе персональну відповідальність за життя і здоров'я дітей під час занять, які він проводить. Детальні правила внутрішнього розпорядку зазвичай фіксуються у Положенні про практику ЗВО та інструктажах з техніки безпеки конкретної школи.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст переддипломної практики студентів охоплює всі сфери діяльності сучасного вчителя. Програма зазвичай розбита на етапи, кожен з яких має конкретне наповнення.

<p>Організаційно-підготовчий етап</p>	<p>Знайомство з закладом освіти: Вивчення матеріально-технічної бази (спортзали, майданчики, інвентар), знайомство з адміністрацією та педагогічним колективом.</p> <p>Вивчення планування: Ознайомлення з річним та календарно-тематичними планами роботи вчителів фізичної культури школи.</p> <p>Складання індивідуального плану: Розробка графіку роботи практиканта на весь період стажування.</p>
<p>Навчальна (викладацька) робота Це основний блок, який включає:</p>	<p>Спостереження та аналіз: Відвідування уроків вчителя-наставника (5–10 уроків) з детальним аналізом методів організації учнів, способів дозування навантаження та техніки безпеки.</p> <p>Проведення пробних уроків: Проведення занять під контролем вчителя, де відпрацьовуються окремі елементи (команди, показ вправ, суддівство гри).</p> <p>Самостійні уроки: Повне проведення уроків фізичної культури у класах різних вікових груп (від 1-х до 11-х класів) згідно з програмою НУШ.</p> <p>Розробка конспектів: Написання розгорнутих планів-конспектів до кожного уроку з визначенням мети, завдань, засобів та методів навчання.</p>
<p>Позакласна робота</p>	<p>Організація спортивних масових заходів: Підготовка та проведення змагань (футбол, волейбол, настільний теніс), спортивних свят («Козацькі забави», «Олімпійський тиждень»).</p> <p>Ранкова гімнастика та рухливі перерви: Організація активного відпочинку учнів під час навчального дня.</p>
<p>Методична та дослідницька робота</p>	<p>Робота з документацією: Заповнення журналів, складання графіків чергування в залі, робота з листками здоров'я учнів.</p> <p>Науковий пошук: Проведення тестування фізичної підготовленості учнів для збору даних до дипломної роботи.</p> <p>Виготовлення наочності: Створення презентацій до теоретичних уроків, оновлення інформаційних стендів у спортзалі.</p>

Контрольно-аналітичний етап (Звітність) Оформлення підсумкової документації, яка зазвичай включає:	Заповнений щоденник практики з підписами та печаткою. Звіт про виконання всіх розділів програми. Плани-конспекти проведених уроків та виховних заходів. Протокол хронометражу та протокол пульсометрії одного з уроків (для оцінки щільності та навантаження). Психолого-педагогічна характеристика класу. Відгук-характеристика від закладу освіти з оцінкою роботи студента.
--	---

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТВОРЕННЯ БЕЗБАР'ЄРГОГО ТА ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА В НУШ

Фізична безбар'єрність (Простір та інвентар)	Доступність локацій	Перевірте, чи вільні проходи до спортзалу та роздягалень від зайвих предметів. Якщо у класі є учні на кріслах колісних, заздалегідь продумайте маршрут пересування територією школи та майданчиком.
	Адаптація інвентарю	Використовуйте м'ячі різних розмірів та текстур (дзвінки м'ячі для дітей з порушеннями зору, легші та яскравіші – для дітей з порушеннями координації).
	Зонування	Чітко розмежуйте зони активної гри та зони відпочинку (сенсорні куточки), де дитина може стабілізувати свій стан у разі перевтоми.
Методична інклюзія (Зміст уроку)	Модифікація вправ	Замість заміни вправи для учня з ООП (особливими освітніми потребами), адаптуйте її. Наприклад, якщо клас біжить, дитина на кріслі колісному може виконувати маневрування, а дитина з порушеннями опорно-рухового апарату – прискорену ходьбу.
	Спрощення правил	У командних іграх запроваджуйте додаткові правила (наприклад, «м'яч можна тримати в руках 5 секунд» або «гол від учня з ООП рахується за три»), щоб стимулювати команду взаємодіяти з усіма гравцями.
	Візуальна підтримка	Використовуйте картки-піктограми з послідовністю вправ. Це особливо важливо для дітей з розладами аутичного спектра (РАС), яким потрібна передбачуваність.
Соціальна та комунікативна безбар'єрність	Мова та термінологія	Використовуйте термінологію "спочатку людина" (дитина з інвалідністю, а не інвалід; учень з порушеннями зору, а не сліпий).
	Заборона ізоляції	Не дозволяйте учням з ООП просто сидіти на лаві. Вони можуть бути судьями, асистентами вчителя, хронометристами або виконувати посильні елементи вправи.
	Формування емпатії	Проводьте вправи на розвиток командної взаємодії («довіра», «дзеркало»), де успіх залежить від підтримки кожного учасника.
Психологічна безпека	Стабілізаційні вправи	Враховуючи травматичний досвід війни, уникайте різких гучних звуків (свисток можна замінити на підняту руку або прапорець).
	Позитивне підкріплення	Оцінюйте не за нормативом, а за індивідуальним прогресом («сьогодні ти зробив на два повторення більше, ніж минулого разу»).
	Взаємодія з асистентом	Якщо в класі працює асистент вчителя, узгоджуйте з ним план уроку заздалегідь, щоб він міг ефективно допомогти дитині в складних моментах.
		Ознайомтеся з Довідником безбар'єрності для коректної комунікації.

Самоосвіта для практиканта	Вивчіть індивідуальну програму розвитку (ІПР) учня, щоб знати його обмеження та сильні сторони.
-----------------------------------	---

Пам'ятайте: інклюзія – це не про "лікування" дитини на уроці та спортивно-розважальних заходах, а про створення умов, за яких дитина почувається успішною та прийнятою колективом.

ВИМОГИ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Вимоги до інклюзивного навчання в межах переддипломної практики студента базуються на принципах доступності та адаптивності, що передбачені стандартами НУШ та законодавством України про інклюзивну освіту.

Студент-практикант повинен дотримуватися таких ключових вимог:

Адаптація навчальної програми	Модифікація завдань: Вміння змінювати правила ігор, обсяг навантаження та складність вправ відповідно до індивідуальної програми розвитку (ІПР) дитини.
	Диференційований підхід: Складання плану уроку так, щоб дитина з особливими освітніми потребами (ООП) була інтегрована в загальну групу, а не виконувала ізольовані вправи.
Створення безпечного та доступного середовища	Зонування залу: Раціональне використання простору для забезпечення безперешкодного пересування (наприклад, для дітей на кріслах колісних або з порушеннями зору).
	Використання адаптивного інвентарю: Застосування м'яких модулів, м'ячів зі звуковими сигналами, яскравих маркерів для розмітки та іншого обладнання, що полегшує сприйняття.
Взаємодія з асистентом вчителя	Командна робота: Попереднє узгодження з асистентом вчителя алгоритму дій під час уроку (хто здійснює страховку, хто допомагає з обладнанням, як забезпечується психологічний супровід).
	Комунікація: Обговорення актуального психофізичного стану дитини перед початком кожного заняття.
Методичні вимоги до проведення занять	Індивідуалізація темпу: Надання додаткового часу на виконання завдань або зміна ритму роботи.
	Сенсорний контроль: Врахування чутливості дитини до різких звуків (свистка), яскравого світла чи тактильних контактів
	Візуалізація: Використання карток-схем, піктограм та наочних демонстрацій замість довгих усних інструкцій.
Оцінювання та мотивація	Оцінювання прогресу: Акцент на особистих досягненнях дитини порівняно з її власними попередніми результатами, а не з нормативами.
	Психологічний клімат: Формування у класі толерантного ставлення та підтримки. Практикант має запобігати будь-яким проявам дискримінації чи булінгу.
Документальний супровід	Фіксація результатів спостережень за розвитком фізичних якостей учнів з ООП у звітах з практики.
	Участь у засіданнях команди психолого-педагогічного супроводу дитини (за можливості).

Головна мета практиканта – забезпечити право кожної дитини на рухову активність та соціалізацію через засоби фізичного виховання. Детальні інструкції щодо роботи з різними нозологіями можна знайти на порталі Інклюзивної освіти України.

ПЕДАГОГІЧНІ ВИМОГИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ, ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Педагогічні вимоги до уроку фізичної культури базуються на поєднанні класичних принципів дидактики та сучасних стандартів Нової української школи. Студент-практикант повинен забезпечити високу якість організації занять, орієнтуючись на наступні критерії:

Вимоги до планування та підготовки	Наявність плану-конспекту: Урок не може бути проведений без детального плану, де прописані мета, завдання, інвентар та дозування часу для кожної вправи.
	Відповідність програмі: Зміст уроку має чітко відповідати календарно-тематичному плануванню та віковим особливостям учнів.
	Підготовка бази: Спортивна зала та інвентар мають бути підготовлені до початку уроку. Провітрювання приміщення та вологе прибирання є обов'язковими.
Структурна цілісність уроку (Урок обов'язково має складатися з трьох взаємопов'язаних частин)	Підготовча частина (10–12 хв): Організація учнів, підготовка серцево-судинної та дихальної систем до навантажень (розминка).
	Основна частина (25–30 хв): Навчання нових рухових дій, закріплення навичок, розвиток фізичних якостей (сила, швидкість, витривалість) та рухливі ігри.
	Заключна частина (3–5 хв): Зниження фізичного навантаження, вправи на розслаблення, підбиття підсумків та організований вихід із залу.
Методичні вимоги	Оптимальна щільність уроку: Мінімізація пауз. Учні мають бути максимально залучені до руху. Загальна щільність уроку має становити не менше 70–80%.
	Поступовість навантаження: Навантаження має зростати до середини основної частини та поступово знижуватися до кінця уроку.
	Різноманітність методів: Поєднання фронтального, групового та індивідуального методів роботи. Використання ігрового та змагального методів для підвищення інтересу.
Вимоги до безпеки та контролю (пріоритет)	Постійний контроль пульсу: Проведення пульсометрії (зазвичай на 1-й, 20-й хвилині та в кінці уроку) для моніторингу реакції організму на навантаження.
	Диференціація: Розподіл учнів на медичні групи (основна, підготовча, спеціальна) та надання їм відповідного рівня навантаження.
	Страховка та допомога: Вчитель зобов'язаний забезпечити страховку під час виконання потенційно травмонебезпечних вправ (гімнастика, опорні стрибки).
Виховні та психологічні вимоги	Стимулююче оцінювання: В умовах НУШ акцент робиться на захопленні та відстеженні індивідуального прогресу дитини, а не лише на сухому виконанні нормативу.
	Дисципліна через авторитет: Використання чітких команд, свистка та впевненого тону замість крику.
	Емоційне тло: Створення позитивної атмосфери, яка сприяє формуванню звички до здорового способу життя.
Гігієнічні вимоги	Спортивна форма: Вчитель та учні повинні бути лише у спортивному одязі та взутті.
	Питний режим: Забезпечення доступу учнів до води (особливо при високій інтенсивності занять).

ПОМИЛКОВІ ДІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ, ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Аналіз типових помилок дозволяє студенту-практиканту уникнути критичних ситуацій та підвищити професійний рівень з урахуванням стандартів НУШ та безпекових протоколів. Найбільш поширеними помилковими діями є:

Помилки на етапі підготовки	Відсутність або формальність конспекту: Проведення уроку «з голови» призводить до втрати логіки заняття, пауз та порушення таймінгу.
	Ігнорування стану інвентарю: Непереверене кріплення обладнання або спущені м'ячі забирають час уроку на виправлення недоліків.
	Незнання стану здоров'я учнів: Найнебезпечніша помилка – дати максимальне навантаження дитині з підготовчої або спеціальної медичної групи, не звірившись із «Листком здоров'я».
Організаційні помилки	Невміння користуватися свистком та голосом: Спроби перекричати шум у залі замість використання чітких сигналів призводять до втрати дисципліни.
	Невдале розташування вчителя: Коли вчитель стоїть спиною до частини учнів або в центрі кола, він не бачить весь клас, що створює зони ризику травматизму.
	Затягнута підготовча частина: Надто довга розминка (понад 15 хвилин) виснажує учнів, і на основну частину (вивчення нового матеріалу) не залишається часу та енергії.
Методичні помилки	Порушення принципу «від простого до складного»: Перехід до виконання цілісної вправи без попереднього відпрацювання підвідних елементів.
	Відсутність індивідуального підходу: Вимога до всіх учнів виконувати вправу з однаковою швидкістю без урахування їхньої фізичної підготовки.
	«Сухий» показ: Пояснення вправи лише словами без наочної демонстрації. Учні краще сприймають візуальний образ.
	Монотонність: Використання одних і тих самих вправ на кожному уроці, що вбиває інтерес учнів до предмета.
Помилки у дозуванні навантаження	Відсутність пульсометрії: Нехтування вимірюванням пульсу не дозволяє вчителю зрозуміти, чи не перевтомлені діти.
	Різде завершення уроку: Відсутність заключної частини (вправ на відновлення дихання та розслаблення). Учні йдуть на наступний урок (математику чи мову) у стані сильного збудження.
Помилки у сфері безпеки (критичні)	Залишення класу без нагляду: Навіть на одну хвилину вихід із залу («взяти журнал» чи «відповісти на дзвінок») є грубим порушенням.
	Відсутність страховки: Проведення вправ на приладах (гімнастична лава, козел, перекладина) без безпосередньої допомоги практиканта.
Помилки у спілкуванні (Педагогічний такт)	Суб'єктивне оцінювання: Порівняння слабших учнів із «лідерами» у негативному контексті, що демотивує дітей.
	Використання фізичних вправ як покарання: Наприклад, «віджимання за розмови». Це формує негативне ставлення до спорту в цілому.

Рекомендація: Для мінімізації помилок практиканту варто використовувати Чек-лист самоаналізу уроку, фіксуючи кожне зауваження вчителя-наставника.

ПЕДАГОГІЧНІ ВИМОГИ ЩОДО ДОПОМОГИ У ПІДГОТОВЦІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАХОДІВ

Педагогічні вимоги щодо спортивно-оздоровчих заходів організації спортивно-оздоровчих заходів у закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО) акцентують на креативності, емоційному комфорті та інтеграції ігрових методик у фізичне виховання. Спортивно-оздоровчі заходи базуються на принципах безпеки, методичної грамотності та виховної ефективності, а саме:

Організаційно-підготовчі вимоги	Методична підготовка	Студент повинен брати активну участь у розробці сценаріїв, положень про змагання та планів-конспектів заходів, узгоджуючи їх із методистом та вчителем фізичної культури.
	Контроль допуску	Допомагати вчителю перевіряти наявність медичних довідок у школярів; до участі допускаються лише діти, які пройшли медогляд і не мають медичних протипоказань.
	Матеріальне забезпечення	Перевіряти справність спортивного інвентарю та готувати обладнання відповідно до санітарно-гігієнічних норм
Педагогічні вимоги під час проведення	Дотримання техніки безпеки	Обов'язкове проведення інструктажу для учнів перед початком заходу. Студент повинен контролювати безпечне виконання вправ та забезпечувати страховку
	Диференційований підхід	Враховувати вік, стать та індивідуальні можливості дітей
	Педагогічний такт і дисципліна	Студент має демонструвати зразок культури поведінки, стимулювати командний дух та об'єктивно оцінювати результати учасників (Fair Play).
	Оздоровча спрямованість	Контролювати фізичне навантаження, забезпечувати поступовість його наростання та дотримуватися питного режиму під час тривалих заходів
Звітність та самоаналіз	Ведення документації	Фіксувати хід заходу в щоденнику практики та готувати звіт за результатами проведеної роботи.
	Педагогічний аналіз	Разом із керівником практики проводити аналіз заходу, виявляючи сильні та слабкі сторони організаційного процесу.

Впровадження Нової української школи (НУШ) у базовій та старшій ланці освіти висуває до студента-практиканта специфічні вимоги, де спортивно-оздоровчий захід розглядається не як змагання за показники, а як спортивно-оздоровчий розважальний захід, у якому кожен учень (без примусу) може брати участь, активуючи свою рухову діяльність (квести, естафети, рухливі ігри, тощо).

Конкретні вимоги до студента щодо допомоги вчителю:

Технічно-технологічна підтримка (Цифровізація)	Мультимедійний супровід	Допомога в підборі сучасного музичного фону (динамічного для естафет і заспокійливого для рефлексії) та робота з аудіотехнікою.
	Використання застосунків	Допомога у веденні цифрових протоколів, використанні онлайн-таймерів або рандомайзерів для поділу на команди (наприклад, через застосунки на смартфоні).

Організація "Простору безпеки" (Health & Safety)	Маркування зон	Допомога вчителю в зонуванні залу чи майданчика (використання кольорових фішок, конусів, стрічок) для безпечного розмежування потоків дітей.
	Сенсорний контроль	Студент допомагає вчителю відстежувати візуальні ознаки перевтоми учнів (колір обличчя, дихання), особливо в інклюзивних класах, де вчитель не завжди може встежити за кожним.
Методична допомога в інклюзії та диференціації	Тьюторська підтримка	Студент може стати індивідуальним помічником для дитини з ООП (особливими освітніми потребами) під час заходу, допомагаючи їй інтегруватися в загальну гру за спрощеними правилами.
	Адаптація інвентарю	Підготовка полегшених м'ячів, м'яких модулів чи заміна складних вправ на альтернативні для дітей з підготовчою групою здоров'я.
Роль "Агента змін" та Модератора	Демонстрація вправ	Студент бере на себе роль "еталона" – показує нові для НУШ елементи (наприклад, рухи з чирлідінгу чи фризбі), поки вчитель коментує техніку.
	Суддівство у стилі Fair Play	Допомога вчителю у вирішенні спірних моментів. Студент має м'яко спрямовувати дітей до самостійного вирішення конфлікту, що є вимогою НУШ.
Комунікація та зворотний зв'язок (Рефлексія)	Організація кола рефлексії	В кінці заходу студент допомагає вчителю провести обговорення (вправа "мікрофон", "світлофор емоцій"), збираючи відгуки дітей про те, що їм сподобалося найбільше.
	Фіксація успіхів	Фото- та відеозйомка заходу (за згоди батьків) для шкільного сайту чи соціальних мереж, що сприяє популяризації здорового способу життя в громаді.
Ключові ресурси для підготовки	Ознайомтеся з Державним стандартом базової середньої освіти для розуміння очікуваних результатів учнів.	
	Використовуйте готові сценарії активностей на порталі НУШ та платформі Всеосвіта, щоб запропонувати вчителю готові ідеї для ігор.	

ПОМИЛКОВІ ДІЇ ЩОДО ДОПОМОГИ З ПІДГОТОВКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАХОДІВ

При наданні допомоги вчителю студент-практикант може припуститися ряду помилок, які знижують педагогічний ефект заходу.

Основні помилкові дії студента-практиканта:

1. Ігнорування індивідуальних особливостей: Організація гри за принципом «один сценарій для всіх» без урахування груп здоров'я або фізичних обмежень учнів.
2. Надмірний акцент на змагальності: Створення атмосфери «перемога будь-якою ціною», що суперечить принципам НУШ, де пріоритетом є задоволення від руху та командна робота.
3. Недостатній контроль безпеки: Формальний інструктаж або його відсутність, а також допуск дітей до гри на несправному обладнанні чи без належної розминки.
4. Пасивність у підготовці: Очікування прямих вказівок від вчителя замість проявлення ініціативи у підборі музики, маркуванні майданчика або підготовці інвентарю.

5. Авторитарний стиль спілкування: Використання наказного тону замість ролі фасилітатора та партнера, що руйнує емоційний контакт із класом.
6. Порушення таймінгу: Затягування розважальних пауз або пояснень, що призводить до втрати динаміки заходу та розсіювання уваги дітей.
7. Відсутність «плану Б»: Невміння швидко адаптувати сценарій у разі зміни погодних умов, технічних збоїв або втоми учасників.
8. Суб'єктивне суддівство: Виявлення симпатій до певних учнів чи команд, що провокує конфлікти та порушує етику Fair Play.
9. Нехтування рефлексією: Завершення заходу без обговорення емоційного стану дітей та підбиття підсумків, що є обов'язковим елементом сучасного уроку.
10. Порушення власного вигляду: Вихід на майданчик у неспортивному одязі чи взутті, що не тільки не педагогічно, а й травмонебезпечно.

Для уникнення цих помилок рекомендується детально вивчити Інструкцію з безпеки життєдіяльності та методичні поради.

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Систематизація документації студента-практиканта базується на вимогах НУШ щодо прозорості, академічної доброчесності та цифрової грамотності. Документація зазвичай поділяється на три блоки: планувальна, облікова та звітна.

Планувальна документація	Календарно-тематичний план	Узгоджений із вчителем графік проведення спортивних заходів та уроків на весь період практики.
	Сценарії та плани-конспекти	Детальні розробки розважальних заходів із зазначенням мети, обладнання, часових меж та методів оцінювання.
	Інструктажі з БЖД	Перелік розроблених інструкцій з техніки безпеки для кожного конкретного виду активності (естафети, ігри з м'ячем тощо).
Облікова та робоча документація	Щоденник практики	Щоденний запис проведеної роботи, спостережень за учнями та консультацій із керівником.
	Протоколи змагань/заходів	Фіксація результатів (якщо передбачено сценарієм) та активності команд.
	Цифрове портфоліо	Добірка фото/відеоматеріалів, посилання на використанні онлайн-інструменти (Quizizz, Kahoot для рефлексії) та мультимедійні презентації.
Аналітична та звітна документація	Звіт про проходження практики	екстовий опис виконаної роботи, аналіз досягнення цілей та труднощів, з якими зустрівся студент.
	Самоаналіз проведених заходів	Педагогічна рефлексія – аналіз того, що вдалося реалізувати, а що потребує вдосконалення.
	Відгук-характеристика	Завірена підписом вчителя та печаткою закладу оцінка діяльності студента.
Вимоги до оформлення	Грамотність та охайність	Дотримання термінології НУШ (вживання термінів "очікувані результати", "фасилітація", "формувальне оцінювання").
	Систематичність	Заповнення щоденника та планів має бути регулярним, а не в останній день практики.

Терміни: здавайте документацію керівнику від кафедри не пізніше ніж через 3–5 днів після завершення практики.
--

Для завантаження зразків форм документів можна скористатися ресурсами закладу.

ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА ПРАКТИКАНТА

Щоденник є офіційним юридичним документом підтвердження практики, який доводить факт перебування студента в закладі загальної середньої освіти та виконання ним навчального плану. Він допомагає систематизувати досвід та впорядкувати великий обсяг інформації від методичних прийомів вчителя до сценаріїв спортивно-розважальних заходів. На основі записів керівники практики від закладу вищої освіти та школи оцінюють рівень відповідальності, активності та професійної підготовки студента, ведуть контроль та оцінювання. Ведення записів змушує студента чітко дотримуватися дисципліни, графіку, та планування, вчасно готувати інвентар та планувати етапи спортивних заходів. Оформлення щоденника практиканта є не просто формальністю, а стратегічним інструментом професійного розвитку майбутнього вчителя в системі НУШ. Щоденник слугує основним джерелом даних фінального звіту про практику.

Заповнення всіх розділів щоденника-практиканта є обов'язковими, охайними, державною мовою і без скорочень (крім загальноприйнятих: «хв.», «м», «кг») та доказовою базою, завірений підписом учителя та печаткою закладу освіти.

У сучасному освітньому просторі цей документ виступає сполучною ланкою між теоретичною підготовкою у ЗВО та практичними викликами шкільного середовища. Правильно заповнений щоденник є не лише підставою для підсумкового оцінювання, а й персональною методичною базою для майбутньої кар'єри.

Якісна аналітична робота в щоденнику підвищує шанси на отримання позитивної характеристики від адміністрації школи та високих балів за практику.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балахничева Г. В., Заремба Л. В., Цьось А. В. Професійна майстерність учителя фізичного виховання : навч. посіб. Галина Валентинівна Балахничева, Людмила Василівна Заремба, Анатолій Васильович Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 64 с.
2. Випасняк І. П., Ковальчук Г. А., Презлята Г. В., Фотуйма О. Я. Педагогічна майстерність учителя фізичної культури. Навчальний посібник./За заг. ред. Г. В. Презлятої. - Івано-Франківськ: Підприємство «ЦСТПРІ «ІНІН» ВОІ «СОІУ», 2011. - 314 с
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С.У. Гончаренко.– Вид. 2-е, допов. й випр.– Рівне : Волин. обереги, 2011.–519 с.
4. Драгнєв Ю. В. Професійний розвиток майбутнього вчителя фізичної культури в умовах інформаційно-освітнього простору: теорія та практика: монографія / Ю. В. Драгнєв ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. – 476 с.
5. Лоза Т. О. Педагогічна практика з фізичної культури з учнями 5-9 класів : навчально-методичний посібник для студентів III курсу педагогічних університетів спеціальності «Фізичне виховання» / Т. О. Лоза. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 128 с
6. Педагогічна практика (виробнича) у загальній школі: методичні рекомендації / упоряд. Т. О. Лоза, Д. В. Бермудес – Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. – 39 с.
7. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої/фахової передвищої освіти комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради. 2023.
8. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої/фахової передвищої освіти комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради. 2023.
9. Товт В.А. Теорія і методика фізичного виховання в системі підготовки бакалаврів за спеціальністю Середня освіта (Фізична культура): навч. посіб./ укладач В.А. Товт, І.І. Маріонда – Ужгород: ТОВ «Бест-прінт», 2022. - 225 с.

Допоміжна:

1. Денисенко Н.Г., Дишко О.Л., Василевська Л.Й., Табак Н.В. Організація ігрової діяльності в новій українській школі (на прикладі молодшого шкільного віку). Інноваційна педагогіка. 2023. Випуск 63. Том 1. С. 140-146.
2. Денисенко Н.Г., Дишко О.Л., Василевська Л.Й., Мудрик С.Б., Мороз М.С., Констанкевич В.П. Практична складова в системі підготовки майбутніх учителів фізичної культури (з досвіду роботи КЗВО «Луцький педагогічний коледж»). Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2023. Вип 9 (169). С. 46-50.
3. Дишко О. Л., Белікова Н.О., Косинський Е.О. Принцип наскрізної практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в системі неперервної освіти. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць

молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2023. Вип. 66, том 1. С. 268-274.

4. Демченко В. В. Формування готовності до професійного самовдосконалення майбутніх учителів фізичної культури : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / В. В. Демченко. – Кропивницький, 2018. – 225 с.
5. Носко Ю. М. Система професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до викладання фізичної культури на засадах креативно-оздоровчої педагогіки : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Ю. М. Носко. – Чернігів, 2019.
6. Організація занять з фізичної культури учнів початкових класів : методичні настанови / уклад. О. Фролов, О. Голозубова. – Балаклія, 2024. – 45 с.
7. Фізична культура з методикою навчання : робоча програма для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» / Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2022.

Інформаційні ресурси

Бібліотечні

<https://lutskpedcol.wixsite.com/bibl/%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B0-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0>

Депозитарій <http://ipc-dspace.org.ua/>